

**"OLEN TAAS LUISUNUT ANOREKSIAN MAAILMAAN":
KORPUSAVUSTEINEN DISKURSSINTUTKIMUS ANO-
REKSIASTA SUOMI24-KESKUSTELUPALSTALLA**

Hanna Reinikainen
Kandidaatintutkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden lai-
tos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Hanna Reinikainen	
Työn nimi "Olen taas luisunut anoreksian maailmaan": Korpusavusteinen diskurssintutkimus anoreksiasta Suomi24-keskustelupalstalla	
Oppiaine Suomen kieli	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 21 + liitteet
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan, minkälaista keskustelua anoreksiasta on käyty Suomi24-keskustelupalstalla. Tutkielman tarkoituksena on tutkia sanan <i>anoreksia</i> saamia kollokaatteja eli myötämerkityksiä sekä niistä muodostuvia semanttisia preferenssejä eli merkitysryhmiä. Aineistona on Suomi24-korpus, joka koostuu keskustelupalstalla vuosina 2001–2020 käydyistä keskusteluista. Tutkimusmenetelmänä käytetään korpusavusteista diskurssintutkimusta (CADS), joka yhdistää kvantitatiivisen korpustutkimuksen sekä kvalitatiivisen diskurssintutkimuksen. Tutkimuskysymykset ovat:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Mitä kollokaatteja eli myötämerkityksiä <i>anoreksia</i>-sana saa Suomi24-keskustelupalstan korpuk- sessa?2. Minkälaisia semanttisia preferenssejä <i>anoreksia</i>-sanaan liittyy verkkokeskustelussa?3. Mitä aineiston perusteella voi päätellä anoreksian sairastamisesta? <p>Analyysimenetelmänä käytetään kollokaatioanalyysia. Analyysissa aineiston 168:sta kollokaatista löytyi yhteensä viisitoista semanttista preferenssiä: sairastaminen, syömishäiriön tyyppi, sairaudet, laihdutus, lääketiede, oireet, ihmisen kuvailu, toipuminen, komplikaatiot, ikä ja ikäkausi, henkilö, sairauden ihan- nointi, mielikuva, paikka sekä muut. Laajimman semanttisen preferenssin, sairastamisen, kollokaatit ja- kautuvat neljään alakategoriaan, jotka ovat sairastuminen, kärsimysvaihe, muutoksen tekeminen ja tapah- tuminen sekä uusiutuminen. Merkitysryhmä koostuu henkilökohtaisista kokemuksista ja tuntemuksista, sairastamisen ja muutoksen toivomisen kuvailusta sekä sairastumisen taustalla olevien syiden pohtimi- sesta. Mukana on myös vertaistuellisia piirteitä, sillä keskustelupalstalla sairastuneet ja sairastuneiden lä- heiset kysyvät neuvoa ja kertovat sairauskokemuksistaan varoittaen samalla muita anoreksian vakavuu- desta.</p>	
Asiasanat Korpusavusteinen diskurssintutkimus, semanttinen preferenssi, kollokaatio, anoreksia, Suomi24-keskustelupalsta	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

KUVIOT

Kuvio 1 Kollokaattien jakautuminen eri semanttisiin preferensseihin.....	11
--	----

TAULUKOT

Taulukko 1 Sairastuminen-alakategorian kollokaatit sanaluokittain	11
Taulukko 2 Kärsimysvaihe-alakategorian kollokaatit sanaluokittain	13
Taulukko 3 Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen -alakategorian kollokaatit sanaluokittain	14
Taulukko 4 Uusiutuminen-alakategorian kollokaatit sanaluokittain	15

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	2
2	TEORIA JA TUTKIMUSMENETELMÄ	4
2.1	Teoreettisena viitekehyksenä fraseologinen kielikäsite ja diskurssintutkimus	4
2.2	Tutkimusmenetelmänä korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS)	5
3	AINEISTO JA MENETELMÄT	7
3.1	Aineistona Suomi24-korpus	7
3.2	Kollokaatioanalyysi	8
4	ANOREKSIAN MAAILMASSA - ANALYYSI JA TULOKSET	10
4.1	Sairastamisen merkitysryhmä	11
4.1.1	Sairastuminen	11
4.1.2	Kärsimysvaihe	13
4.1.3	Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen	14
4.1.4	Uusiutuminen	15
5	PÄÄTÄNTÖ	17
	LÄHTEET	19

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin anoreksiaan liittyvää verkkokeskustelua Suomi24-keskustelupalstalla. Mielenterveys ja sen häiriöt sekä mielen hyvinvointi ovat yhteiskunnallisia aiheita. Syömishäiriöiden määrä suomalaisilla on luultua yleisempi: jopa 17,9 prosenttia naisista ja 2,4 prosenttia miehistä kärsii syömishäiriöstä varhaisaikuisuuteen mennessä. Tämä tarkoittaa, että joka kuudes suomalaisnainen ja joka neljäskymmenes suomalaismies sairastuu syömishäiriöön. (Silén, Sipilä, Raevuori, Mustelin, Marttunen, Kaprio & Keski-Rahkonen, 2020). Syömishäiriöt eivät ole pelkästään nuorten sairaus, vaan on arvioitu, että lähes 10 % keski-ikäisistä naisista sairastaa jotakin syömishäiriötä (Syömishäiriöliitto, ei pvm.). Lisäksi iso osa syömishäiriöoireilusta jää tunnistamatta terveydenhuollossa (Silén ym., 2020).

Laihuushäiriö valikoitui tutkielmani aiheeksi, koska se on yksi tunnetuimmista syömishäiriöistä (Käypä hoito 2014). Täten voidaan olettaa, että myös keskustelu sairaudesta on aktiivisinta. On kuitenkin tärkeää tiedostaa, että anoreksia ei ole ainut diagnosoitava syömishäiriö, vaan syömishäiriöistä tunnetaan myös ahmimishäiriö bulimia, ahmintahäiriö *BED* (engl. *binge eating disorder*), ortoreksia sekä määrittämätön syömishäiriö *EDNOS* (engl. *eating disorder not otherwise specified*). Tavallisin diagnosoitu syömishäiriö on epätyypillinen ahmintahäiriö, mutta syömishäiriötä voi sairastaa myös ilman sen diagnosoimista (Käypä hoito, 2014; Syömishäiriöliitto, ei pvm.)

Valitsin aineistokseni Suomi24-keskustelupalstan, koska verkkokeskusteluja tutkittaessa on mahdollista päästä tutkimaan mielipiteitä, joita yksilö ei välttämättä toisi ilmi kasvokkain tai muuten tunnistettavasti (Ho & McLeod, 2008, s. 201; Harju 2018, s. 53). Suomi24:ssa on keskustelupalstoja eri aiheille, joissa käyttäjät voivat keskustella mielenkiinnon kohteistaan ja näkemyksistään anonymisti ja halutessaan rekisteröitymättä. Keskustelupalstalle on muodostunut yhteisöjä, joiden jäsenet anonymiteetistaan huolimatta voivat tutustua toisiinsa. Tämän takia ulkopuolisen voi olla varsin hankalaa liittyä tiiviisiin yhteisöihin. Anonymiteetti tekee intiimien asioiden, kuten tunnereaktioiden ja näkemyksien, jakamisesta helpompaa. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiura, 2016, s. 9-10, 38.) Tämä anonymiteetin mahdollistama

ajatusten vapaa jakaminen on hedelmällistä, sillä se paljastaa ”kansanomaisen” kielenkäytön. On huomioitava, että aineistoni ei ole täydellinen otanta suomalaisista verkkokeskustelijoista, sillä yleisin Suomi24:n käyttäjä on keski-ikäinen mies (Harju, 2018, s. 54). Vaikka käyttäjien demografia vaihtelee aihealueiden mukaan, käyttäjäkunnan rajallisuus asettaa rajat myös aineistolle.

Aiempi syömishäiriötutkimus painottuu diskurssianalyysiin. Syömishäiriötä ihannoivissa blogeissa on esiintynyt kymmenen erilaista puhetapaa, joista kolme yleisintä ovat olleet laihdutus konkreettisenä toimintana, laihdutus omana valintana ja oikeutena sekä laihduttaminen itsensä toteuttamisena ja identiteetin rakentamisen välineenä (Makkonen, 2014). Sanomalehtien verkkosivuilla julkaistuista artikkeleista löytyneitä syömishäiriödiskursseja on nimetty auktoriteetin vastuun diskurssiksi, selviytymisen diskurssiksi sekä tieteelliseksi diskurssiksi (Suoranta, 2022). Internetin keskustelupalstoilta löytyviä syömishäiriöihin, syömiseen ja elämäntapoihin liitettäviä merkityksiä on löydetty muun muassa kulttuurisesti oikeanlaiset ja vääränlaiset ruumiit, laihuuden ihanne ja sen vastakohta sekä lihavuuden pitäminen ”kulttuuri-sena likana” (Valkendorff, 2014).

Aiemmistä tutkimuksista poiketen tutkielmani lähestyy aihetta korpusavusteisen diskurssintutkimuksen näkökulmasta. Tutkielmani tarjoaa tietoa anoreksiaan liitettävistä merkityksistä niin yksittäisten sanojen kuin laajempien merkitysryhmien kautta. Tutkielmani vastaa seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä kollokaatteja eli myötämerkityksiä *anoreksia*-sana saa Suomi24-keskustelupalstan korpuksessa?
2. Minkälaisia semanttisia preferenssejä *anoreksia*-sanaan liittyy verkkokeskustelussa?
3. Mitä aineiston perusteella voi päätellä anoreksian sairastamisesta?

2 TEORIA JA TUTKIMUSMENETELMÄ

2.1 Teoreettisena viitekehyksenä fraseologinen kielikäsite ja diskurssintutkimus

Tutkielmani teoriapohja on fraseologisessa kielikäsitteessä ja diskurssintutkimuksessa. Fraseologisuus näkee kielen jaettuna ja kontekstisidonnaisena resurssina, joka rakentuu yhteisistä muistiin varastoiduista kielellisistä yksiköistä sekä assosiaatioista (Jantunen, 2018, s. 26–27). Fraseologiseen lähestymistapaan liittyy Hoeyn (2007, s. 8) leksikaalinen priming -teoria (engl. *lexical priming*), jonka mukaan yksilö toistaa tiettyjä sanoja ja niiden assosiaatioita sekä kieliopillisia kaavoja ja tyynejä tavalla, jolla hän on aiemmin havainnut niitä käytettävän. Kielenkäyttötilanteissa kieltä tuotetaan muistiin varastoidun kielenaineuksen avulla, mikä tekee kielestä kertautuvaa (Jantunen, 2018, s. 26–27). Kielenaineuksen lisäksi kielenkäytössä kertautuu sen käyttöön liittyvät hienovaraiset säännöt, kuten sanojen esiintymisjärjestys ja -konteksti, joita äidinkielellisen kielenkäyttäjän ei tarvitse erikseen opiskella (Jantunen, 2009, s. 356, 358).

Diskurssintutkimus puolestaan analysoi kieltä ja kielen funktioita käyttökontekstissa ja pyrkii antamaan analysoitavalle tiedolle jonkinlaisen tulkinnan (Pälli & Lillqvist, 2020, s. 375). Sen keskiössä ovat *diskurssit*, jotka McEnery ja Hardie (2012, s. 133–134) määrittelevät lauserajat ylittäviksi kielen yksiköiksi, joista koheesion ja koherenssin avulla muodostuu tekstirakenteita. Näiden kielenkäyttötilanteissa toistuvien käytänteiden perusteella voidaan puhua eri aihepiirien, kuten politiikan ja median diskursseista, joilla puhuja sanoittaa kokemaansa todellisuutta. Toisaalta on huomioitava, että diskurssien perusteella ei voida päätellä yksilön uskomuksia, mielipiteitä tai identiteettiä, sillä jokaisen tapa hahmottaa todellisuus on yksilöllinen, minkä lisäksi diskurssit muuttuvat ja limittyvät keskenään jatkuvasti. Nämä tekijät haastavat

tutkijan objektiivista diskurssien määrittelyä. (Baker, 2006, s. 3–4.) On siis tiedostettava, että joku toinen voisi luokitella ja analysoida tutkielmani aineistoa eri tavoin.

2.2 Tutkimusmenetelmänä korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS)

Tutkielmani menetelmä on korpusavusteinen diskurssintutkimus (engl. *corpus-assisted discourse studies, CADS*), joka yhdistää korpuslingvistiikan ja diskurssintutkimuksen. CADS tutkii verrattain laajasti kielen muotoa ja funktioita korpusavusteisesti (Partington, Duguid & Taylor, 2013, s. 10; McEnery & Hardie, 2012, s. 1). Se pureutuu nimenomaan tiedostamattomiin ja ei-ilmiselviin merkityksiin sekä tarjoaa väylän löytää aineistosta tietoa, jota pelkästään mekaaninen tekstin lukeminen tai diskurssianalyysi eivät mahdollista. (Jantunen, 2018, s. 27; Partington ym., 2013, s. 10–11.) Korpusavusteisuus yhdistää kvalitatiiviseen diskurssintutkimukseen kvantitatiivisen puolen, kun korpuksen dataa jäsennellään tilastollisesti. Dataa analysoimalla pystytään kuvailemaan esimerkiksi kirjoittajan ja lukijan sekä puhujan ja kuulijan välistä vuorovaikutusta, yksittäisten leksikaalisten yksikköjen käyttöä, kirjoittajan kirjoitustyyliä, kielikuvien soveltamista sekä erilaisten ideologioiden ilmaisua. (Partington ym., 2013, s. 5–6, 10–11; Baker, 2006, s. 1.) On huomioitava, että korpuksen analysoinnin tulokset ovat aina sidottuja tiettyyn paikkaan ja aikaan (Partington ym., 2013, s. 6). Toisaalta Tyrkkö ja Taavitsainen (2012, s. 309) toteavat, että kielipiirteisiin liittyvien tulosten voidaan katsoa kertovan kielen tai jonkin sen tyyllilajin tai rekisterin yleispiirteistä.

Koska sanat esiintyvät tekstissä aina jonkinlaisessa suhteessa toisiinsa, ei-ilmiselvät merkitykset esitetään tutkimalla korpuksessa hakusanan yhteydessä toistuvasti esiintyviä sanoja. Automatisoitunut kielenkäyttö on myös joltain osin tiedostamatonta (Partington, Duguid & Taylor, 2013, s. 11). Toistuvasti toistensa lähellä esiintyviä sanoja, jotka ovat tilastollisesti merkittäviä, kutsutaan *kollokaateiksi*, ja tätä ilmiötä *kollokaatioksi*. (Baker, 2006, s. 13, 95–96.) Partingtonin ym. (2013, s. 8) mukaan tällaiset toistuvat kielenkäytön mallit ovat korpuslingvistiikan näkökulmasta merkitseviä, ja niiden avulla voidaan arvioida, minkälaisesta kielenkäytöstä tietty diskurssi muodostuu. Tarkastelemalla kollokaatteja on mahdollista hahmottaa tiettyyn sanaan liitettyjä merkityksiä ja mielle yhtymiä (Baker, 2006, s. 96). Yksittäistä sanaa ei siis tarkastella irrallisena yksikkönä, vaan sen semantiikka muodostuu myös sen ympärillä olevasta kielenaineuksesta (McEnery & Hardie, 2012, s. 122–123). Jos kollokaattien frekvenssi on korkea, voidaan sanat mieltää toisiinsa linkittyneiksi kielenkäyttäjien mielissä, mikä taas on merkki sanojen runsaasta samakontekstisesta käytöstä. Kollokaatit paljastavat kielenkäyttäjien tiedostamattomia assosiaatioita keskustelunaiheesta (Baker, 2006, s. 114), mikä linkittää kollokoinnin ilmiönä fraseologisuuteen.

Kollokointi tuottaa merkitysryhmiä, jotka löydetään tarkastelemalla sanojen välille muodostuvaa *semanttista preferenssiä*. Stubbs (2002, s. 65) määrittelee semanttisen preferenssin kuvaavan lekseemin ja semanttisesti toisiinsa liittyvien sanojen muodostaman joukon välistä suhdetta. Nämä sanajoukot muodostavat merkitysryhmiä, jotka nimetään niitä yhdistävän semanttisen tekijän mukaan (Baker, 2006, s. 86). Esimerkiksi sanan *vanhukset* kollokaatteja ovat muun muassa HUONOVOINTINEN, HAURAS, VAMMAINEN, HENKISESTI sekä SOKEA (Mautner, 2009, s. 42), joiden muodostaman merkitysryhmän voisi nimetä esimerkiksi hyvinvoinnin tai terveydentilan mukaan. Merkitysryhmissä voi olla eri sanaluokkiin kuuluvia sanoja (Jantunen, 2009, s. 357).

Semanttinen preferenssi on lähellä *diskurssiprosodian* käsitettä. Vaikka semanttinen preferenssi ja diskurssiprosodia jakavat samankaltaisuuksia, niiden tärkeä ero on se, että diskurssiprosodia kuvastaa puhujan asenteita ja suhtautumista keskustelun aiheeseen. Tällainen on semanttisessa preferenssissä harvinaisempaa, sillä siinä merkitykset ovat puhujista riippumattomia. (Baker, 2006, s. 87.)

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Aineistona Suomi24-korpus

Tutkielmani aineisto on Suomi24-korpus, joka koostuu keskustelupalstalla vuosina 2001–2020 käydyistä keskusteluista. Korpuksessa on lähes 4,6 miljardia sanetta sekä 4,0 miljardia virkettä, ja keskusteluketjuja on katsottu lähes 3,5 miljardia kertaa. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiura, 2016, s. 5, 21.) Korpus on talletettu Kielipankin verkkosivuille, ja se on julkinen eli vapaasti jokaisen käytettävissä ei-kaupallisesti tutkimuksessa ja opetuksessa (City Digital Group, 2021; Lagus ym., 2016, s. 5.) Suomi24-korpus on *erikoiskorpus*, eli sen tekstimassa keskittyy tiettyyn aiheeseen, eikä mukana ole esimerkiksi uutisartikkeleita tai tieteellisiä julkaisuja (Baker, 2006, s. 26).

Koska aineistoni korpukseseen ei talleteta kävijöiden demografisia tietoja, kuten käyttäjätietoja tai IP-osoitetta, ei rekisteröityneitäkään keskustelupalstan kävijöitä pystytä yksilöimään. Keskustelupalstan julkisuuden vuoksi erillistä tutkimuslupaa ei tarvita. Lähtökohtaisesti tämä on tutkimuseettisesti hyvä asia, mutta keskustelupalstan aiheiden sensitiivisyyden vuoksi tutkijan on tästä huolimatta varmistettava yksilönsuojan pysyvyys niin, ettei esimerkiksi yksittäistä nimimerkkiä profiloida. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiura, 2016, s. 38.) Tiedostan tutkielmani aiheen henkilökohtaisuuden ja sensitiivisyyden, minkä vuoksi tuloksia analysoidessa en pyri etsimään yhteyttä niiden ja kirjoittajien välille.

3.2 Kollokaatioanalyysi

Tilastollisena analyysinä käytän kollokaatioanalyysia. Sen keskiössä on *noodi* eli sana, jonka kollokaatteja etsitään korpuksesta. Kollokaateiksi luetaan useimmiten viisi noodin kummallakin puolella esiintyvää sanaa. (Baker, Gabrielatos, Khosravini, Krzyzanowski, Mcenery & Wodak, 2008, s. 278.) Kollokaatin merkitsevyyttä kuvaa *MI-arvo* (*Mutual Information*), jonka tietokone laskee noodin ja kollokaatin välille sanojen frekvenssiheyden sekä korpuksen koon perusteella. Mitä korkeampi MI-arvo on, sitä vahvempi tapahtuva kollokointi on. (Baker, 2006, s. 101.) Barnbrook (1998, s. 99) ehdottaa kollokaattien olevan merkittäviä, kun MI-arvo on vähintään kolme.

Käytin tutkielmassani MI-arvoa kolme tilastollisen merkitsevyyden raja-arvona. Koska suomen kielelle tyypillinen lauseen pituus on 5–7 sanaa, asetin kollokaattien tarkasteluväliksi neljä sanaa hakusanan kummallekin puolelle (Jantunen, 2018, s. 29). Mitä korkeampi frekvenssi on, sitä todennäköisemmin kollokaatti esiintyy usean eri osallistujan tekstissä, mikä tarkoittaa aineiston edustavan monipuolisesti aiheesta käytävää keskustelua (Jantunen, 2018, s. 29). Näin ollen tulokset ovat yleistettävämpiä. Vähimmäisfrekvenssiksi määritin 15, eli kollokaatit esiintyvät aineistossa vähintään 15 kertaa. Koska suositetulla vähimmäisfrekvenssillä 20 kollokaattien MI-arvo jäi alhaiseksi, pienensin lukua 15:een. Tuloksiin pitää suhtautua verrattain kriittisesti, koska riski aineiston sisältämään roskapostiin on korkeampi.

Kollokaatioanalyysin teossa käytin verkkopohjaista Kollotin-työkalua, joka käy läpi käyttäjän Korp-hakuliittymästä tuomat korpuksat halutuilla asetuksilla (Kumpulainen & Kumpulainen, 2021). Korp-hakuliittymä on Kielipankin omistama verkossa käytettävä hakutyökalu. Korp mahdollistaa laajojen tekstiaineistojen tarkastelun yksittäisellä tai useammalla hakusanalla, sanan osalla sekä sanan perusmuodolla ja sanaluokalla. Käyttöliittymä esittää tulokset *konkordanssina* eli listauksena lyhyistä lausekonteksteista, joissa hakusana esiintyy. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiura, 2016, s. 15.) Korp-hakuliittymä antoi hakusanelle *anoreksia* yhteensä 9 363 konkordanssia.

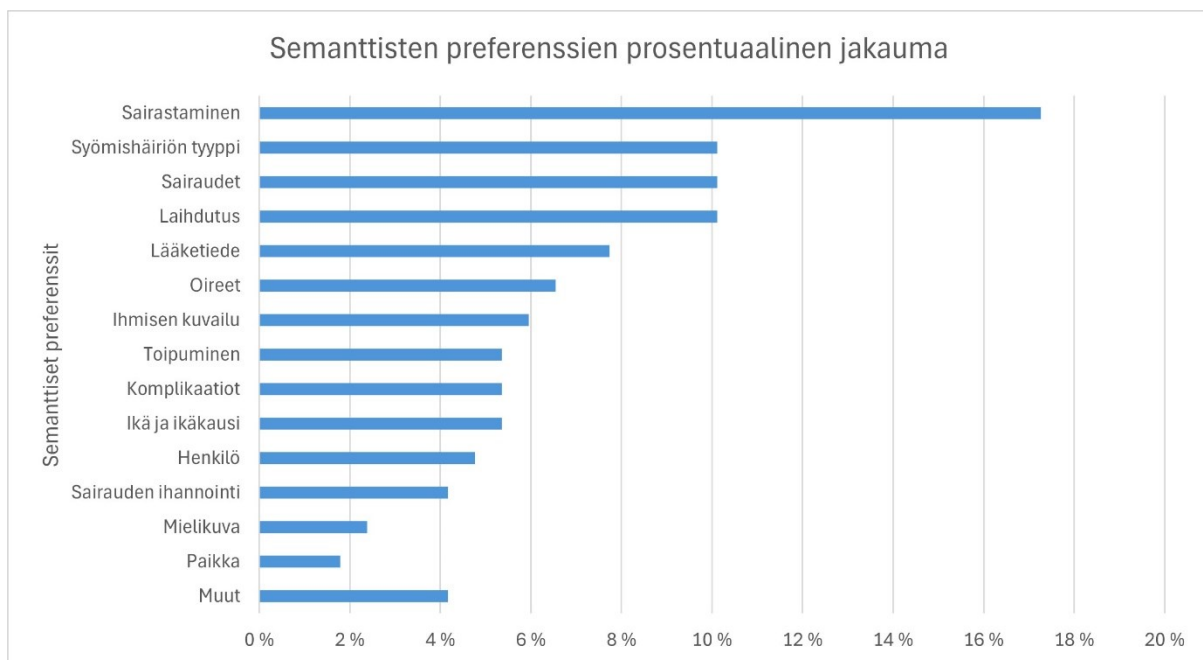
Ensimmäiseksi vein Kollotin-työkalusta 200 tilastollisesti merkitsevintä kollokaattia Excel-taulukkolaskentaohjelmaan; alin MI-arvo oli pyöristettynä 3.2. Poistin listauksesta 32 kollokaattia, jotka eivät olleet analyysin kannalta oleellisia ja jotka eivät konkordanssilistan perusteella liittyneet anoreksia-aiheiseen keskusteluun. Tällaisia olivat muun muassa kollokaatit PARRAS, RAITIOVAUNU ja LINNAMÄKI sekä funktiosanat SUL ja MUL. Jos korpuksesta löytyi samasta kollokaatista usea eri kirjoitusasu, otin analysoitavaksi kirjoitusasuista vain yhden. Tällaisia kollokaatteja olivat muun muassa BMI ja BMI sekä NERVOSA, NERVOSAN ja NERVOSAA. Excelissä jaottelin kollokaatit 15 semanttiseen preferenssiin, ja nämä merkitysryhmät alakategorioihin kollokaattien denotatiivisen merkityksen perusteella, mutta osassa tapauksissa tarkistin kollokaatin

kontekstin konkordanssista. Ryhmien nimeämisessä sovelsin Yleisen suomalaisen asiasanaston nimityksiä (YSA 2024). Analysoin yhden merkitysryhmän, joka sattui myös olemaan ryhmistä laajin.

Jaottelu oli verrattain haastavaa, sillä useampi sana jakoi monenlaisia semanttisia piirteitä ja esiintyi erilaisissa konteksteissa. Näiden sanojen kohdalla pyrin nojautumaan aineiston todisteisiin, joilla jaottelua voi perustella. Osa tapauksista jäi kuitenkin täysin tutkijan tulkinnan varaan; esimerkiksi kollokaatti LÄSKI esiintyi sekä laihdutuskontekstissa että adjektiivina ihmisen ulkoisen olemuksen kuvailemisessa. Tässä ilmenee kvalitatiivisen tutkimukseen liittyvä tulkintojen tekeminen sekä siihen liittyvä kysymys tutkijan objektiivisuudesta (Baker, 2006, s. 10–11).

4 ANOREKSIAN MAAILMASSA - ANALYYSI JA TU- LOKSET

Tässä luvussa analysoin aineistosta löytyneitä kollokaatteja ja yhden niistä muodostuneista semanttisista preferensseistä. Analysoitavista 168 kollokaatista (liite 1) löytyi yhteensä 15 semanttista preferenssiä (kuvio 1). Ryhmistä suurimmat ovat sairastaminen, jossa on 28 kollokaattia sekä laihdutus, syömishäiriön tyyppi ja sairaudet, joissa jokaisessa on 17 kollokaattia. Valitsin analysoitavaksi sairastaminen-merkitysryhmän, koska koin keskeisenä tutkia, esiintyykö aineistossa anoreksian sairastamiselle tyypillisiä vaiheita. Havainnollistan kollokaattien käyttök kontekstia esimerkeillä, jotka koen ilmentävän verrattain osuvasti anoreksian sairastamista sekä erilaista kielellistä ainesta. Näissä konkordanssiesimerkeissä kollokaatti on lihavoitu ja noodi kursivoitu. Konkordanssiesimerkkien oikeinkirjoitusta ei ole korjattu, vaan ne on tuotu Korp-hakuliittymästä niiden alkuperäisessä kirjoitusmuodossaan. Kollokaatit on merkitty taulukkoihin tilastolliseen merkitsevyysjärjestykseen.

Kuvio 1 Kollokaattien jakautuminen eri semanttisiin preferensseihin

4.1 Sairastamisen merkitysryhmä

Sairastamisen merkitysryhmä on semanttisista preferensseistä suurin yhteensä 28 kollokaatilla. Merkitysryhmässä on neljä alakategoriaa: sairastuminen, kärsimysvaihe, muutoksen tekeminen ja tapahtuminen sekä uusiutuminen. Merkitysryhmän alakategorioita hahmotellessani ja nimetessäni käytin apuna Syömishäiriöliiton (ei pvm.) ja Mielenterveystalo.fi:n (ei pvm.) käyttämää mallia, joka kuvaa syömishäiriön etenemistä. Nämä vaiheet ovat kuherrusvaihe, kärsimysvaihe, toive muutoksesta, muutosten tekeminen, ylläpito sekä toipuminen.

4.1.1 Sairastuminen

Sairastuminen-alakategorian kollokaatit liittyvät anoreksiaan sairastumisen alkuvaiheeseen ja sairastumisen syihin. Kollokaateista suurin osa on verbejä ja substantiiveja (taulukko 1). Merkitysryhmässä korostuu anoreksian puhkeamiseen johtavat tekijät sekä sairastuneiden omakohtaiset kokemukset.

Taulukko 1 Sairastuminen-alakategorian kollokaatit sanaluokittain

Verbit: SAIRASTUA, PUHJETA, LAUKAISTA, ALTISTAA, LIPSAHTAA, AJAUTUA	Substantiivit: ALKUVAIHE, TAIPUMUS, SEURAUS
--	--

Adpositiot: TAKIA	Adjektiivit: TAIPUVAINEN
--------------------------	---------------------------------

Yhteistä alakategorian sanoille on niiden pyrkimys selittää, etsiä ja kysyä sairastumiseen johtaneita syitä. Nämä syyt voidaan jakaa ulkoisiin tekijöihin ja tapahtumiin sekä sairastuneen yksilöllisiin ominaisuuksiin. Sairastumiseen vaikuttaviksi tekijöiksi nimetään muun muassa suuret elämänmuutokset sekä perhe- ja ihmissuhdeongelmat, joihin sairastuneella on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa (esimerkki 1). Kausatiivista verbiä (VISK § 463) käytetään kuvaamaan nimetyiden tekijöiden aiheuttamaa tilan muutosta sairastuneessa (esimerkki 1).

- 1) *Anoreksian* voi **laukaista** myös suuret muutokset elämässä, kuten yksin muuttaminen, läheisen kuolema, seurustelusuhteen päättyminen, raiskauksen uhriksi joutuminen jne.

Sairastuneen yksilöllisiin piirteisiin viitataan *mUS*-johdostyyppisellä (VISK § 243) substantiivilla TAIPUMUS, joka esittää yksilön perintötekijällisten ominaisuuksien vaikuttavan sairastumiseen (KS s.v. *taipumus*) (esimerkki 2). Samaan viitataan adjektiivilla TAIPUVAINEN (esimerkki 3). Toisaalta aineistossa tulee esiin myös tietoisuus sairastumisen riskistä (esimerkki 2). Riskit liittyvät etenkin laihduttamiseen, mutta myös erilaisiin psykiatrisiin sairauksiin.

- 2) Mie vaan aattelin et jos saisin laihtuttuu niin toivottavasti en sairastu taas *anoreksiaan*, koska siihen miulla on **taipumusta**, mut haluan kuitenkin laihtua ..
- 3) Olisikohan kyseessä *anoreksiaan* **taipuvainen** sairastunut nainen?

Alakategoriassa sairastuminen kuvataan usein tapahtumana, johon yksilöllä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa. Momentaanimuotoisella verbillä LIPSAHTAA (VISK § 368) sen sijaan annetaan käsitys sairastumisen äkillisyydestä ja sen mahdollisesta ennakoimattomuudesta (esimerkki 4). Samankaltaisesti sairastuminen esitetään yllättävänä ja kontrolloimattomana tapahtumana kollokaatilla AJAUTUA (esimerkki 5). Se esittää yksilön päätyvän sairauteen tahtomattaan (KS s.v. *ajautua*).

- 4) Tuo mahdottomuus tehdä korvaamattomia virheitä ei tietenkään koske niitä, joiden laihdutus karkaa käsistä ja **lipsahtaa** *anoreksian* puolelle.
- 5) *Anoreksiaan* **ajautuminen** on usein kontrollintarvetta, mutta lopulta kyse ei ole mistään tahdonlujuuudesta, vaan siitä, että *anoreksia* hallitsee mieltä.

4.1.2 Kärsimysvaihe

Kärsimysvaihe-alkategoriassa korostuu sairastamiseen liittyvä pahoinvointi. Syömishäiriöille tyypillinen kuherrusvaiheen sairaudentunnottomuuden katoaminen sekä syömishäiriökäyttäytymisen negatiiviset vaikutukset toimintakykyyn konkretisoituvat. Valtaosa kollokaateista on verbejä (taulukko 2). Substantiivilla havainnollistetaan sairastamisen jatkumoa ja sen vaikeutumista. Adverbillä kuvaillaan, minkälaisena anoreksian sairastaminen koetaan.

Taulukko 2 Kärsimysvaihe-alkategorian kollokaatit sanaluokittain

Verbit: SAIRASTAA, KROONISTUA, SAIRASTUTTAA, POTEA, KÄRSIÄ, KUIHTUA, MASENTUA, KONTROLLOIDA	Substantiivit: KIERRE
Adverbit: KOURISSA	

Alakategoriassa on verrattain paljon omakohtaisten kokemusten jakamista (esimerkit 6, 7). Kollokaatti SAIRASTAA on alakategorian yleisin sana, jota käytetään omasta sairastamisesta kerrottaessa (esimerkki 6). Se on merkitykseltään essentiaalinen nominikantainen verbi, eli se ilmentää kantasanansa – *sairas* – tarkoitteena toimimista, minkä lisäksi sillä on ihmistarkoitteinen subjekti (VISK § 308). Aineiston perusteella kollokaattia käytetään toteavaan ja varsin neutraaliin sävyyn; sillä ei esimerkiksi korosteta pahoinvointia. Mukana on myös jo toipuneiden tai toipumassa olevien puhetta, joskin näissä konkordansseissa tulee useammin esiin sairastamisen negatiiviset puolet (esimerkki 7). Puheiden sekoittuminen kertonee sekä sairastuneen tarpeesta jakaa tuntemuksiaan sairauden aiheuttaman kärsimyksen keskellä että toipumassa olevien halusta auttaa sairastavia. Toisaalta myös toipuneille tai toipumassa oleville vertaistuki voi olla tärkeää.

- 6) **Sairastan** kans *anoreksiaa*, mutten kyl oo ollu osastolla, vaik hilkulla oli.
- 7) *Anoreksiasta* oli pakko siirtyä syömään, alkoi kroppa **kärsimään**, tukka lähti ja kilpirauhanen oireilee.

Sairauden kokonaisvaltaista otetta sairastuneesta tuodaan esille esimerkeissä 8 ja 9, joissa anoreksia esitetään itsenäisenä toimijana, ts. entiteettinä. Esimerkissä 8 tämä näkyy rakenteen *olla jonkin kourissa* käyttämisenä, ja esimerkissä 9 anoreksian esittämisenä subjektina, mikä antaa anoreksialle inhimillisiä piirteitä. On mahdotonta sanoa, tehdäänkö tämä kielellinen valinta tiedostaen vai tiedostamatta, mutta tulkitseen sen korostavan sairastuneen elämässä tapahtuvaa muutosta. Näissä konkordansseissa anoreksia kuvataan negatiivisena toimijana.

- 8) Minäkin olen tällä hetkellä *anoreksian kourissa*, mutta koitan jokapäivä taistella että söisin tarpeeksi itseni hengissä pitämiseksi.
- 9) *Anoreksia kontrolloi* vain sairastunutta, jonka elämä murenee palasiksi pikku hiljaa.

4.1.3 Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen

Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen -alakategorian kollokaatit ovat verbejä (taulukko 3), joilla kuvataan murrosvaihetta aktiivisen sairastamisen ja toipumisen välillä. Tässä alakategoriassa korostuu sairastuneen pyrkimys toimia anoreksiaa vastaan sekä sairastuneen toive muutoksesta. Merkitysryhmässä nousee esiin myös syömishäiriöoireilun muuttuminen, mikä tapahtuu tyypillisesti jossakin vaiheessa sairastamisen kaarta. Toipuminen-alakategorian kollokaatteihin verraten (ks. taulukko 1) tämän alakategorian myötäesiintymät ja aineistoesimerkit kertovat enemmän aktiivisesta toiminnasta parantumisen eteen. Toisaalta alakategoriassa esiintyy paljon toipumisen kannattavuuden pohtimista.

Taulukko 3 Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen -alakategorian kollokaatit sanaluokittain

Verbit: KAMPPAILLA, MUUTTUA, LÄPIKÄYDÄ, TAISTELLA
--

Kuten kärsimysvaihe-alakategoriassa, myös tässä alakategoriassa painottuu vahvasti yksilöiden omakohtaiset kokemukset (esimerkki 10). Konkordansseissa korostuu sairastuneiden vääristynyt suhde omaan kehoon ja ruokaan sekä näiden korjaaminen, toipumisen hyötyjen pohtiminen sekä aiempiin alakategorioihin verraten vahvempi ymmärrys sairauden vakavuudesta. Syömishäiriöoireita vastaan toimimisen haastavuutta ilmennetään metaforisilla verbeillä (VISK § 445), jotka kuvaavat toiminnan dramaattisena ja tuovat mieleen sodankäynnin (esimerkit 10, 11). Muutoksen tekeminen esitetään taisteluna jotakin, tässä tapauksessa anoreksiaa, vastaan, eli toiminnan luonnetta korostetaan sanavalinnoilla. Mukana on myös ulkopuolisten sairastuneille tarkoitettua puhetta, jossa kannustetaan muutokseen (esimerkki 11). Sen funktio on samankaltainen kuin kärsimysvaihe-alakategorian kannustuspuheella, eli tukea sairastuneita tekemään toipumista tukevia muutoksia.

- 10) **Kamppailen** joka päivä yhä ajatuksien kanssa *anoreksiasta*, mutta en enää noudata niitä.
- 11) Älä anna periksi vaan **taistele** *anoreksiaa* vastaan, elämä on liian kallisarvoinen hukkaan heitettäväksi!

4.1.4 Uusiutuminen

Tämän alakategorian kollokaatit ovat pelkästään verbejä (taulukko 4). Pääasiallisesti ne kuvaavat anoreksian uusiutumista, mutta lisäksi alakategoriassa on puhetta sairaudenkuvalla yleisestä oireiden ja syömishäiriöiden vaihtelusta. Määrällisesti alakategoriassa on enemmän sairastuneiden omakohtaisia kokemuksia remission jälkeisestä sairauden aktivoitumisesta, mutta mukana on myös syömishäiriöisten läheisten pyrkimystä ymmärtää anoreksiaa sairautena ja mahdollisuuksia tukea (uudelleen) sairastunutta.

Taulukko 4 Uusiutuminen-alakategorian kollokaatit sanaluokittain

Verbit: LUISUA, VUOROTELLA, UUSIUTUA

Omakehtaisiin kokemuksiin liittyvät konkordanssit kertovat joko sairauden uusiutumiseen liittyvistä tapahtumista, kuten kehon koon kontrolloimisesta, tai yksilön emotionaalisista kokemuksista. Sairauden uusiutuminen koetaan pelottavana asiana, sillä aiemmin anoreksiaa sairastanut yksilö tiedostaa sairauden vakavuuden ja sen vaikutukset hyvinvointiin. Aineistoesimerkeissä mainitaankin usein erilaiset somaattiset oireet. Tästä huolimatta syömishäiriöoireilu koetaan tilanteessa ainoana auttavana asiana, johon kuitenkin liitetään usein häpeää. Sairauden uusiutuminen kuvailtaankin äkilliseksi tapahtumaksi, johon sairastunut ei pysty itse juuri vaikuttamaan: LUISUA-kollokaatti antaa vaikutelman vailla kontrollia olevasta tapahtumasta (KS s.v. *luisua*) (esimerkki 12). Vaikka sairastumisen kuvaaminen äkilliseksi on samankaltaista kuin sairastuminen-alakategoriassa, tässä alakategoriassa syömisestä ja oman kehon kontrolloimiseen ei liitetä erityistä ihannoitua (vrt. TAIPUMUS-kollokaatti).

12) olen taas **luisunut** *anoreksian* maailmaan...

Sairastuneen läheisten puhe on tässä alakategoriassa vahvasti esillä. Näissä aineistoesimerkeissä läheiset kysyvät sairastuneilta ja toisilta vastaavassa tilanteessa olevilta apua sairastuneen tukemiseen (esimerkki 13). Mukana on myös spekulointia jonkun, usein läheisen, terveydentilasta ja mahdollisesta sairastumisesta syömishäiriöön. Tulkitsen tämän kertovan haasteista, jotka liittyvät yleisesti anoreksian ymmärtämiseen. Kontrasti ulkopuolisen ja sairastuneen puheen välillä on huomattava, sillä sairastunut usein kertoo sairastumisesta ja uudelleen sairastumisesta varoittavasti (esimerkki 14). Analysoin esimerkin 14 *vuorotellen*-adverbin *vuorotella*-verbin E-infinitiivin instruktiivina, enkä adverbina (VISK § 397). Se ilmaisee resiprookista suhdetta, joka esittää syömishäiriöiden välillä tapahtuvaa muutoksen – tässä tapauksessa syömishäiriötyypin vaihtumisen toiseen (VISK § 486).

- 13) Miten voisin auttaa ystävääni, jolla on **uusiutunut anoreksia**?
- 14) Itse olen sairastanut **vuorotellen anoreksiaa** ja bulimiam ja voin kertoa, että teet itsellesi ison palveluksen, jos haet apua nyt etkä esim. siinä vaiheessa, kun oksentelusta on jo tullut rutiinia.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tutkielmani tavoitteena oli selvittää, minkälaista verkkokeskustelua anoreksiasta on käyty Suomi24-keskustelupalstalla vuosina 2001–2020. Korpusavusteisuus mahdollisti laajan aineiston tarkastelun sekä sen kvantitatiivisen tutkimisen, jota täydensin diskurssintutkimuksen kvalitatiivisella analyysillä.

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni liittyi sanan *anoreksia* saamiin kollokaatteihin. Näitä aineistosta löytyi yhteensä 1077 kappaletta, joista tarkastelin epäolennais-ten sanojen poistamisen jälkeen 168:aa kollokaattia. Toinen tutkimuskysymykseni oli, minkälaisia semanttisia preferenssejä kollokaatit muodostavat. Analysoitavat kollokaatit jaottelin merkitysryhmiin niiden denotatiivisen merkityksen perusteella. Aineistosta löytyi 15 merkitysryhmää: henkilö, ihmisen kuvailu, ikä ja ikäkausi, komplikaatiot, laihdutus, lääketiede, mielikuva, oireet, paikka, sairastaminen, sairauden ihannointi, sairaudet, syömishäiriön tyyppi, toipuminen sekä muut.

Semanttiset preferenssit osoittivat, että keskustelu anoreksiasta käsittelee pitkälti sen sairastamista ja sairauden vaiheita, sairastamiseen liittyvää kärsimystä ja epävarmuutta sekä sairastuneiden toisilleen jakamia tuntemuksia. Merkitysryhmissä esiintyi oireiden kuvailua, oman sairaushistorian käsittelyä, sairastumisen taustalla olevien tekijöiden pohtimista ja niiden nimeämistä, mutta myös sairauden ihannointia ja toipumismyönteisyyttä.

Kolmas tutkimuskysymykseni kysyi, mitä anoreksian sairastamisesta voidaan päätellä aineiston perusteella. Analysoimani semanttisen preferenssin, sairastamisen, sanoja yhdisti niiden jakamat semanttiset piirteet, jotka liittyivät sairastamiseen ja sen vaiheisiin. Merkitysryhmän analyysi paljasti, että anoreksian sairastamiseen liittyy ymmärrettävästi kärsimystä – jopa siinä mittasuhteessa, että anoreksia kielellistettiin erilliseksi entiteetiksi, joka kontrolloi sairastunutta ja jolla on oma erityinen maailmansa, johon sairastunut joutuu. Metaforisilla verbeillä anoreksian sairastaminen rinnastettiin sotimiseen, mikä korosti sairastamisen vakavuutta. Lisäksi anoreksia kuvailtiin sairautena, johon sairastuminen tapahtuu verrattain yllättäen ja nopeasti.

Merkitysyryhmässä oli merkittävästi henkilökohtaisten kokemusten ja tuntemusten kuvailua, joka konkordanssien perusteella sai myös vertaistukimaisia piirteitä. Sitä, minkälaisiin aloituksiin mitkäkin konkordanssit liittyivät tai minkälaisia vastauksia ne olivat mahdollisesti saaneet, oli mahdotonta selvittää tai tulkita korpuksesta. Omakohtaisten ja sensitiivisten asioiden jakaminen kuitenkin kertonee sairastuneen tarpeesta sanoittaa ja jakaa oma kokemuksensa muiden kanssa – vaikka tämä *muu* olisi mahdollisesti toinen anonyymi verkkokeskustelija. Tämän perusteella Suomi24-keskustelupalsta saattanee toimia matalan kynnyksen vertaistukikanavana niin sairastuneelle kuin sairastuneen läheiselle.

Tutkielmani tulokset mukailivat osittain aiempia syömishäiriötutkimuksia. Samankaltaista sairastamisen rinnastamista taisteluun ja sodankäyntiin löytyi myös Makkosen (2014) anoreksiaa ihannoivia blogeja käsittelevässä tutkimuksessa, jossa tämä taistelu määrittyi itsensä hyväksymisen ja (laihdutus)tavoitteiden väliseksi ristiriidaksi. Lisäksi Makkosen (2014) tutkimuksessa nousi esiin sairastuneen kyvyttömyys hallita syömishäiriöön sairastumista ja sen sairastamista, jolloin sairastuneelle lankesi ”rooli sairauden uhrina”. Tätä samaa kontrolloimattomuuden tunnetta esiintyi tutkielmani kärsimysvaihe- ja uusiutuminen-alakategorioissa. Toisaalta tulokset ilmensivät syömishäiriön toimivan osalla ainoana ratkaisuna vaikeassa elämäntilanteessa, mikä tuli esiin myös Valkendorffin (2014) tutkimustuloksissa, joissa anoreksian huomattiin sekä lisäävän että vähentävän sairastuneen kokemusta elämönhallinnasta.

Kollokaattien tilastollisen merkitsevyyden vuoksi tutkielmani tuloksia on aiheellista pitää tiettyyn pisteeseen saakka yleistettävissä olevina, kun myös pyrkimykseni objektiiviseen tutkimukseen otetaan huomioon. Tutkijana jouduin kuitenkin tekemään oman harkintani varaisia rajanvetoja etenkin kollokaatteja ryhmitellessäni ja semanttisia preferenssejä nimitessäni, minkä lisäksi aineiston analyysi rakentui oman tulkintani varaan. On myös tiedostettava, että mikään verkkokeskustelu ei voi edustaa kaikkia syömishäiriöisiä ja heidän ajatuksiaan.

Korpusavusteinen diskurssintutkimus tarjoaa mahdollisuuksia jatkotutkimukselle. Jo pelkästään erilainen kollokaattien jaottelu semanttisiin preferensseihin voisi muuttaa tuloksia niin, että niissä painottuisi jokin eri aihealue. Tällä tavalla voisi löytyä myös kokonaan uusia semanttisia preferenssejä. Lisäksi useamman, jopa jokaisen, merkitystyhmän analysoiminen voisi paljastaa verkkokeskustelusta erilaisia piirteitä. Samaa tutkimusmetodia käyttämällä olisi mahdollista tutkia myös samasta tai samankaltaisesta aineistosta anoreksiaan liittyviä diskurssiprosodioita ja diskursseja, mikä toisi tutkimukseen mukaan myös puhujien asenteet. Mielekästä ja oleellista olisi toteuttaa samankaltainen tutkimus myös muista syömishäiriöistä, kuten ahminta- ja ahmimishäiriöstä tai ortoreksiasta – etenkin, kun otetaan huomioon kyseisten sairauksien yleisyys.

LÄHTEET

- Baker, P. (2006). *Using corpora in discourse analysis*. Bloomsbury Publishing.
- Baker, P., Gabrielatos, C., Khosravini, M., Krzyzanowski, M., Mcenery, T. & Wodak, R. (2008). A useful methodological synergy? Combining critical discourse analysis and corpus linguistics to examine discourses of refugees and asylum seekers in the UK press. *Discourse & Society*, 19(3), 273–306.
- Barnbrook, G. (1998). *Language and Computers: A Practical Introduction to the Computer Analysis of Language*. Edinburgh University Press.
- City Digital Group (2021). *Suomi24 virkkeet -korpus 2001-2020, Korp-versio [tekstikorpus]*. Kielipankki. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2021101525>
- Harju, A. (2018). Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana. *Media & viestintä* 41(1), 51–74. <https://doi.org/10.23983/mv.69952>
- Ho, S. S., & McLeod, D. M. (2008). Social-Psychological Influences on Opinion Expression in Face-to-Face and Computer-Mediated Communication. *Communication Research*, 35(2), 190–207. <https://doi.org/10.1177/0093650207313159>
- Hoey, M. (2007). Lexical priming and literary creativity. Teoksessa M. Hoey, M. Mahlberg, M. Stubbs & W. Teubert (toim.), *Text, Discourse and Corpora: Theory and Analysis*.
- Jantunen, J. (2018). Korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS): analyysiesimerkki homouden ja heterouden digitaalisista diskursseista. Teoksessa L. Haapanen, L. Kääntä & L. Lehti (toim.), *Diskurssintutkimuksen menetelmiä. AFinLA-E: Soveltavan Kielitieteen Tutkimuksia* 11 (2018), 20–44. <https://doi.org/10.30660/afinla.69259>
- Jantunen, J. (2009). "Minulla on aivan paljon rahaa" – Fraseologiset yksiköt suomen kielen opetuksessa [‘I have really lots of money’ – Phraseological units in the

- teaching of Finnish]. *Virittäjä*, 113(3), 356–381. <https://journal.fi/virittaja/article/view/4202>
- KS = Kielitoimiston sanakirja (2024). Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 19.3.2024. Viitattu 18.4.2024. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi>
- Kumpulainen, I. & Kumpulainen, A. (2021). *Kollotin*. <https://colab.research.google.com/github/MusserO/Kollotin/blob/main/Kollotin.ipynb>
- Lagus, K., Pantzar, M., Ruckenstein, M. & Ylisiurua, M. (2016). *Suomi24: Muodonantoa aineistolle*. Helsingin yliopisto. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/163190/257383_HY_VALT_suomi24_muodonantoa_aineistolle.pdf?sequence=1
- Makkonen, M. (2014). "Lievästi alipainoinen läski": diskurssianalyttinen tutkimus laihdutus- ja syömishäiriöpuheesta pro ana -blogeissa [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201405231799>
- Mautner, G. (2009). Corpora and Critical Discourse Analysis. Teoksessa P. Baker (toim.), *Contemporary Corpus Linguistics* (s. 32–46). Continuum International Publishing Group.
- McEnery, T. & Hardie, A. (2012). *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice*. Cambridge University Press.
- Partington, A., Duguid, A. & Taylor, C. (2013). *Patterns and Meanings in Discourse: Theory and Practice in Corpus-assisted Discourse Studies (CADS)* (Numero Vol. 55). John Benjamins Publishing Company.
- Pälli, P. & Lillqvist, E. (2020). Diskurssianalyysi. Teoksessa M. Luodonpää-Manni, M. Hamunen, R. Konstenius, M. Miestamo, U. Nikanne & K. Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä I-IV* (s. 374–411). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/skst.1457>
- Silén, Y., Sipilä, P. N., Raevuori, A., Mustelin, L., Marttunen, M., Kaprio, J., & Keski-Rahkonen, A. (2020). DSM-5 eating disorders among adolescents and young adults in Finland: A public health concern. *International Journal of Eating Disorders*, 53(5), 790–801. <https://doi.org/10.1002/eat.23236>
- Suoranta, K. (2022). *Syömishäiriödiskurssit suomalaisissa uutis- ja ajankohtaisjutuissa* [AMK-opinnäytetyö, Haaga-Helian ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202203093261>
- Stubbs, M. (2002). *Words and phrases: corpus studies of lexical semantics*. Blackwell Publishing.
- Syömishäiriöt*. (ei pvm.). Noudettu 17. marraskuuta 2023, osoitteesta <https://www.kaypahoito.fi/hoi50101>
- Syömishäiriön vaiheet ja muutosmalli*. (ei pvm.). Mielenterveystalo.fi. Noudettu 13. helmikuuta 2024, osoitteesta <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito/syomishairion-omahoito-ohjelma-laheiselle/11-syomishairion-vaiheet-ja-muutosmalli>

- Tietoa syömishäiriöistä.* (ei pvm.). Syömishäiriöliitto SYLI ry. Noudettu 17. marraskuuta 2023, osoitteesta <https://syomishairioliitto.fi/tietoa/tietoa-syomishairioista>
- Tyrkkö, J. & Taavitsainen, I. (2012). Laajojen tekstimassojen luokitteluperusteista. Teoksessa V. Heikkinen, E. Voutilainen, P. Lauerma, U. Tiililä & M. Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* (s. 309–319). Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 169. Gaudeamus Oy.
- Valkendorff, T. (2014). *Ruoan ja ruumiin rajat: Syömishäiriöt ja syömisen ongelmat internetkeskusteluissa* [väitöskirja, Helsingin yliopisto]. Helsingin yliopiston kirjasto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9114-8>
- VISK = Iso suomen kielioppi (2004). Hakulinen, A., Vilkuna, M., Korhonen, R., Koivisto, V., Heinonen, T. R. ja Alho, I. (toim.). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoversio. Viitattu 18.4.2024. <http://scripta.kotus.fi/visk>.
- YSA (2024). YSA Yleinen suomalainen asiasanasto [Asiasanasto- ja ontologiapalvelu]. Kansalliskirjasto. <https://finto.fi/ysa/fi/>

LIITTEET

Liite 1 Semanttiset preferenssit, niiden alakategoriat ja niihin kuuluvat kollokaatit tilastollisen merkitsevyyden mukaan

Syömishäiriön tyyppi	17 kpl
Ahmimishäiriö	AHMIMISHÄIRIÖ, BULIMIA
Ahmintahäiriö	BED
Laihuushäiriö	ANOREKSIA, NERVOSA, LAIHUUSHÄIRIÖ
Epätyypillinen	EPÄTYYPILLINEN, BULIMAREKSIA
Määrittelemättömät	SYÖMISHÄIRIÖ, KÄÄNTEINEN, VÄLIMUOTO, SEKOITUS
Ortoreksia	ORTOREKSIA
Vaikeusaste	HENGENVAAARALLINEN, LIEVÄ, VAKAVA, JONKINASTEINEN
Sairauden ihannointi	7 kpl
	PRO-ANA, IHANNOINTI, IHANNOIDA, ELÄMÄNTAPA, PRO, IHAILLA, YLLYTTÄÄ
Sairastaminen	28 kpl
Sairastuminen	SAIRASTUA, PUHJETA, LAUKAISTA, ALTISTAA, TAIPUVAINEN, LIPSAHTAA, ALKUVAIHE, AJAUTUA, TAIPUMUS, SEURAUS, TAKIA
Kärsimysvaihe	SAIRASTAA, KROONISTUA, KOURISSA, SAIRASTUTTAA, POTEA, KÄRSIÄ, KIERRE, KUIHTUA, MASENTUA, KONTROLLOIDA
Muutoksen tekeminen ja tapahtuminen	KAMPPAILLA, MUUTTUA, LÄPIKÄYDÄ, TAISTELLA
Uusiutuminen	LUISUA, VUOROTELLA, UUSIUTUA
Henkilö	8 kpl
	SAIRASTAVA, ANOREKTIKKO, SYÖMISHÄIRIÖINEN, TEINITYTTÖ, TEINI, TERVEYDENHOITAJA, TYTTÖNEN, SISKO
Mielikuva	4 kpl
Oma kokemus	KEHOKUVA, MINÄKUVA, VÄÄRISTYÄ
Yhteiskunta	KAUNEUSIHANNE
Laihdutus	17 kpl
Laihdutusmenetelmä	LAIHDUTUSKUURI, PAASTOTA, DIEETTI
Ominaisuus	LAIHUUS, ALIPAINO, LIHAVUUS, ITSEKURI, YLIPAINO, PAINO
Tapa	TERVEELLISESTI
Toiminta	LIHOTA, LIHOA, LIHOTTAA
Ihanne	HOIKKUUS
Lääketiede	13 kpl
Lääketieteen termit	BMI, DIAGNOSTINEN, PAINOINDEKSI, DIAGNOOSI, PSYKIATRINEN, PSYKKE, KRITEERI
Mielenterveys	MIELENTERVEYS
Sairauden kuvas	ALIRAVITSEMUS, SAIRAALLOINEN, KROONINEN
Toiminta	DIAGNOSOIDA, LUOKITELLA
Ihmisen kuvailu	10 kpl
Käyttäytyminen	SAIRAS

Ulkoinen olemus	ANOREKTINEN, ALIPAINOINEN, LAIHA, NORMAALIPAINOINEN, LUURANKO, YLIPAINOINEN, HOIKKA, LIHAVA, LÄSKI
Sairaudet	17 kpl
Määrittelemättömät	SAIRAUUS, PSYKKINEN, HÄIRIÖ, TAUTI
Pitkäaikaisvaikutus	OSTEOPOROOSI
Psykosomaattiset sairaudet	ALKOHOLISMI
Psykkiset sairaudet	MIELENTERVEYSHÄIRIÖ, MIELISAIRAUUS, MIELENTERVEYDELLINEN, MASENNUS, PANIIKKIHÄIRIÖ, MIELENTERVEYSONGELMA, SKITSOFRENIA, PSYKOOSI
Somaattiset sairaudet	LIIKALIHAVUUS, DIABETES, SYÖPÄ
Oireet	11 kpl
Ahminta ja oksentaminen	AHMIA, OKSENTELU, OKSENNELLA, OKSENTAA
Itsetuhoisuus	VIILLELLÄ, ITSETUHOINEN
Määrittelemättömät	OIRE, OIREILLA
Syömisestä kontrollointi	SYÖMÄTTÖMYYS, RUOKAHALUTTOMUUS, SYÖMINEN
Toipuminen	9 kpl
Hoitokeino	OSASTOHOITO, SAIRAALAHOITO, PAKKOHOITO, MASENNUSLÄÄKE, HOITO
Toiminta	PARANTUA, TOIPUA, SELÄTTÄÄ, TERVEHTYÄ
Komplikaatiot	9 kpl
Hormonitoiminnan häiriöt	PITUUSKASVU, LAPSETTOMUUS, KILPIRAUHANEN, MENKKA, KUUKAUTINEN, MENKAT
	KUOLLEISUUS, KOMPLIKAATIO, AINEENVAIHDUNTA
Paikka	3 kpl
	OSASTO, YLÄASTE, SAIRAALA
Ikä ja ikäkausi	9 kpl
Ikä	14-VUOTIAS, 12-VUOTIAS, 13-VUOTIAS, 17-VUOTIAS, 15-VUOTIAS, 16-VUOTIAS
Ikäkausi	MURROSIKÄ, TEINI-IKÄ, NUORUUS
Muut	5 kpl
	PAHIMMILLAAN, KOULUKIUSAAMINEN, LIALLINEN, ALIN, BLOGI
Yhteensä	168 kpl